

מנה בנתן

שינון הדף היומי בדרך קצרו

לע"צ רבינו יוסף חיים בן רבי אלחיהו מבגדד זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 141 פרשת כי תצא תשפ"ב

כתובות סז-עג

דף סז כשנקדימון בן גוריון הלך מביתו לביהמ"ד הניחו כלי משי תחתיו והעניינים לקחום, ויש לומר שממונו לא ניצל כי הוא עשה לכבודו, או שלא עשה כמו שהיה יכול, כמו שאומרים שהמשא לפי הגמל, ור"א בן ר' צדוק אמר אראה בנחמה אם לא ראיתי שבתו של נקדימון לקטה שעורים בין טלפי סוסים בעכו, והוא קרא עליה את הפסוק **אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך**, ויש לקרוא גויותיך.

רב שמן בר אבא אומר בשם ר' יוחנן שאם הכניסה לו זהב שמים אותו כשוויו, ויש להקשות ששינו בברייתא שזהב הוא ככלים ומשמע ככלי כסף שנפחתים, ויש לומר ככלי זהב שלא נפחתים, אך לפ"ז צריך לומר ככליו, ועוד שיש ברייתא שזהב הוא ככלים ודינרי זהב הם ככספים ורשב"ג אומר שבמקום שלא נהגו לפרטם הם כשויים, ולכאורה אם רשב"ג דיבר בסיפא א"כ לת"ק אם נהגו שלא לפרוט הם לא יוצאים וזה לא ככסף, אלא רשב"ג חלק על הרישא שזהב הוא ככלים והיינו ככלי כסף ואמר רשב"ג שהוא כדינרי זהב במקום שנהגו שלא לפרטם, ויש לדחות רשב"ג חלק בסיפא ובאופן שהם יוצאים ע"י הדחק, ולת"ק כיוון שהם יוצאים רק ע"י דחק לא משבחים אותם, ולרשב"ג כיון שהם יוצאים אף שזה רק ע"י דחק משבחים אותם, וללישנא בתרא כל הברייתא כרשב"ג ויש להוסיף שזהב הוא ככלים ודינרי זהב הם ככספים, וכ"ז במקום שנהגו לפרטם ואם נהגו שלא לפרוט שמים אותם בשויים, שרשב"ג אמר שבמקום שנהגו שלא לפרטם שמים אותם בשויים, אך עדיין קשה מה שכתוב ככלים, ויש לומר שמדובר בחתיכות זהב שנפחת שהוא פריך, ורב אשי מעמיד בזהב דק יותר וכך הוא יוצא מהאדמה שהוא נפחת.

ר' ינאי אומר שבשמים של אנטוכיא הם ככספים, ואמר רב שמואל בר נחמני בשם ר' יוחנן שאשה יכולה לגבות שליש מגמלים של ערב, ורב פפא אמר שמהשמלות של בי מכסי יכולה לגבות שליש וכן גובה שליש מהשקים של רודיא ומהחבלים של קמחוניא, ורבא אמר שבתחילה סבר שאשה גובה מהארנקים של מחווא שהיא סמכה עליהם וכיון שראה שלוקחים אותם ויוצאים וקונים בהם קרקעות אמר רבא שהם רק אסמכתא לקרקעות ואינה גובה מהם.
משנה המשיא את בתו סתם לא יפחות לה מנ' זוז ואם פסק שתכנס ערומה לא יאמר הבעל אכסנה בכסותי כשתכנס לביתי אלא יכסה אותה בעודה בבית אביה, וכן המשיא יתומה לא יפחות מנ' זוז ואם יש בכיס יפרנסנה לפי כבודה. **גמרא** אביי אומר שנ' זוז הם כסף מדינה שכתוב בסיפא שאם יש בכיס מפרנס לפי כבודה ורחבה אמר שזה ארנק של צדקה, ואם מדובר בזוז צורי מדוע יתנו כל כך אלא מדובר בשל מדינה.

שנו בברייתא שאם באו יתום ויתומה להתפרנס יקדימו את הבת, שאיש דרכו לחזר על הפתחים ולא אשה, וכן יתום ויתומה **עמוד ב** שבאו לינשא מקדימים אותה שבושת האשה מרובה משל איש.
שנו בברייתא יתום שבא לישא שוכרים לו בית ומציעים לו מטה וכלי תשמישו ואח"כ משיאים לו אשה שכתוב **די מחסורו אשר יחסר לו, די מחסורו זה הבית אשר יחסר זה מטה ושולחן, לו זו אשה שכתוב אעשה לו עזר כנגדו**, ושנו בברייתא שחייבים די מחסורו ולא לעשרו, ומאשר יחסר לומדים אפילו סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו, ואמרו על הלל שלקח לעני בן טובים סוס ועבד לרוץ, ופעם אחת לא מצא עבד לרוץ ורוץ לפניו ג' מיל, והיה מעשה שלקחו בגליל העליון לעני בן טובים מצפורי לטרא בשר כל יום, ולכאורה מה החידוש בלטרא, ואמר רב הונא לטרא בשר משל עופות, או לטרא מעות לקנות בשר, ולרב אשי מדובר בבשר ממש וזה היה בכפר וכל יום הפסידו בהמה עבורו.

עני אחד ביקש אוכל מר' נחמיה ואמר לו במה אתה סועד אמר לו בבשר שמן ויין ישן, אמר ר' נחמיה שיגלגל עמו בעדשים ואכל מהם ומת ואמר עליו ר' נחמיה אוי לזה שהרגו נחמיה, ולכאורה יאמר להיפך אוי לנחמיה שהרגו, אלא חטאו היה שלא היה לו לפנק עצמו כל כך, אדם אחד הגיע לרבא שיאכילנו ושאל אותו מה אתה רגיל לאכול אמר לו תרנגולת פטומה ויין ישן אמר לו וכי אינך חושש לדחוק את הציבור, אמר לו וכי משלהם אני אוכל, אני אוכל משל

הקב"ה, כמו שכתוב **עני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו**, ולא כתוב בעתם אלא זה לכל אחד כשהוא צריך, ובינתיים הגיעה אחותו של רבא שלא ראה אותה י"ג שנים והביאה לו תרנגולת פטומה ויין ישן אמר רבא מה המקרה שבא לפני, ואמר לו נענתי לך קום אכול.

אדם שאין לו ואינו רוצה להתפרנס לר"מ נותנין לו לשם הלואה ואח"כ לשם מתנה, ולחכמים יתנו לו לשם מתנה ואח"כ לשם הלואה, ולכאורה הוא לא ירצה לקבל, ומבאר רבא שפותחים לו לשם מתנה, אדם שיש לו אם אינו רוצה להתפרנס יתנו לו לשם מתנה ויפרעו ממנו אך קשה שא"כ הוא לא יקח יותר, ובאר רב פפא שיפרעו ממנו אחר מותו, ולר"ש מי שיש לו ואינו רוצה להתפרנס לא יזדקקו לו, ואם אין לו ואינו רוצה להתפרנס אומרים לו הבא משכון וקח, כדי שתזוז דעתו עליו.

לר' יהודה מהפסוק **העבט** לומדים לזה שאין לו ואינו רוצה להתפרנס שנותנים לו כהלואה ואח"כ במתנה, **מתעביטנו** לומדים שמי שיש לו ואינו רוצה להתפרנס יתנו לו במתנה ואח"כ יפרעו ממנו אחר מותו, ולחכמים מי שיש לו ואינו רוצה להתפרנס לא יזדקקו לו ומה שכתוב **תעביטנו** שדברה התורה כלשון בני אדם.

מר עוקבא היה נותן כל יום לשכנו העני ד' זוז בחור מפתן הדלת ואמר העני אראה מי עושה לי טובה זו, יום אחד התאחר מר עוקבא בביהמ"ד ובאה אשתו עמו וכיון שראה אותם יצא אליהם והם רצו מלפניו ונכנסו לתנור שגרפו ממנו האש ורגלי מר עוקבא החלו להכוות, אמרה לו אשתו הנח רגלך על רגלי וחלשה דעתו אמרה לו שאני מצויה בבית הקרובה ההנאה מנתינית, ומה שנתנו בצנעא שאמר מר זוטרא בר טוביה בשם רב או רב הונא בר בינא אמר בשם ר"ש החסיד או שר' יוחנן אמר בשם רשב"י, שנח לאדם להכניס עצמו לכבשן האש ולא ילביץ פני חבריו ברבים ולומדים ממה שנאמר בתמר **היא מוצאת והיא שלחה** והיא לא רצתה לביש את יהודה.

מר עוקבא היה רגיל לשלוח לשכנו העני ד' מאות זוז כל ערב יו"כ, יום אחד שלח את בנו וחזר ואמר שהוא אינו צריך שראה שהוא מזלף יין ישן בביתו, אמר מר עוקבא א"כ הוא מפונק מאד וכפל ושלח לו, וקודם פטירתו אמר מר עוקבא הביאו את חשבון הצדקה שעשיתי ומצא שהיה בהם ז' אלפי דינרים מסיאנקי, ואמר הצידה קלה מדאי והדרך רחוקה ובזבו חצי מנכסיו, ואף שאמר ר' אלעאי שתקנו באושא שאדם לא יבזבז יותר מחומש זה נאמר מחיים שמא ירד מנכסיו, אך לאחר מיתה מותר.
ר' אבא צרר סודרו וזרק לאחריו, והמציא עצמו לבין העניים והטה עיניו להשמר מרמאים.

ר' חנינא היה רגיל לשלוח לשכנו העני ד' זוז כל ער"ש ויום אחר שלח את אשתו ואמרה שהוא אינו צריך אמר לה מה שמעת אמרה לו ששמעה שאמר לו במה אתה סועד

דף סח במפת פשתן לבנה או במשי צבוע, אמר ר' חנינא שע"ז אמר ר"א שנחזיק טובה לרמאים שלולא הם היינו חוטאים כל יום שכתוב **וקרא עליך אל ה' והיה בך חטא**, וחייא בר רב מדפתי שנה שר' יהושע בן קרחה אומר שהמעלים עיניו מהצדקה כאילו עובד עבודת כוכבים שכתוב בצדקה **השמר לך פן יהיה דבר עם לבכך בליעל לאמר, ובעכו"ם כתוב יצאו אנשים בני בליעל**.

שנו בברייתא שאדם שמסמא עינו ומצבה בטנו והמקפח שוקו לא נפטר מהעולם עד שזה קורה לו, וכן המקבל צדקה ואינו צריך לה סופו שנצרך לה.

שנינו במשנה שלא מחייבים את האדם למכור את ביתו וכלי תשמישו, ומה שכתוב שאם היה משתמש בכלי זהב ישתמש בשל כסף ואם היה רגיל בשל כסף ישתמש בשל נחושת, יש לומר שבשולחן ומטה יכול לרדת מהרגלו אך בכוסות וקערות לא ירד, ולכאורה כמו שבכוסות וקערות יכול לומר שזה מאוס לו כך יאמר בשולחן ומטה שאינו מקובל עליו, אמר רבא בר רבה שמדובר במחרשה מכסף, ורב פפא מחלק שקודם שגבו ירד מרגילותו ואחר שגבו לא ירד.

משנה יתומה שהשיאתה אמה או אחיה מדעתה וכתבו לה בק' או בנ' זוז היא יכולה לקחת כשתגדל מה שראוי לה, ולר' יהודה אם האב השיא את הבת הראשונה יתנו לשניה כמו שנתן האב לראשונה וחכמים אומרים שלפעמים אדם מעני או מעשיר אלא שמים את הנכסים ונותנים לה. **גמרא** שמואל אומר שלפרנסה שמים באב, אך קשה ששינו בברייתא שהבנות ניוזנות ומתפרנסות מנכסי האב ולא אומרים אילו היה האב קיים היה נותן כך וכך אלא שמים לפי הנכסים, ולכאורה מדובר בפרנסת הבעל, ויש לדחות שמדובר בפרנסת עצמה, אך לכאורה כתוב כפל לשון ניוזנות ומתפרנסות משמע אחד שלה ואחד שלו, ויש לומר שמדובר בפרנסת עצמה ובאכילה ושתייה, ולבוש וכסות הוא לפי הכבוד, ויש להוכיח מחכמים במשנתנו שפעמים שאדם עני והעשיר או עשיר והעני, ואין לומר כפשוטו עני ועשיר בנכסים שא"כ מה הטעם בת"ק שעשיר והעני יתנו אותו דבר והרי אין לו, אלא הכוונה עני ועשיר בדעת א"כ רואים שלא הולכים אחר אומדנא וקשה לשמואל, ויש לומר ששמואל סובר כר' יהודה שנותנים לשניה כמו שנתן האב לראשונה, ושמואל לא אמר הלכה כר' יהודה שהיינו אומרים שרק בהשיאה שהוא גילה דעתו ואם לא השיאה לא, קמ"ל שטעמו של ר' יהודה שהוא הולך אחר אומדנא בין השיאה בין לא השיאה, ונקטו השיאה לחדש את כוחם של רבנן שאף שהיה גילוי דעת לא הולכים אחר אומדנא, רבא אמר לרב חסדא ששמע משמו שהלכה כר' יהודה אמר לו יהי רצון שיאמרו משמי הרבה דברים טובים, ולכאורה רבא עצמו אמר שהלכה כרבי לענין בת שניזונת מהאחים שנוטלת עישור נכסים, יש לומר שרבי דיבר כשלא היה אמוד, וכן מוכח ממה שאמר רב אדא בר אהבה שהיה מעשה שרבי עצמו נתן לה אחד חלקי י"ב אלא הכל תלוי אם הוא אמוד וכמה הוא אמוד.

אמרו לרבי שלבריו מי שיש לו עשר בנות ובן, הבן לא יקבל כלל, אמר רבי שהראשונה נוטלת עישור נכסים והשניה ממה ששיירה הראשונה והשלישית ממה ששיירה השניה וחוזרות וחולקות בשוה, **עמוד ב** ויש להקשות שכל אחת לקחה כבר צרכה, אלא יש לומר שהכוונה היא שאם באו להנשא יחד יחלקו לכולן בשוה, וזה ראה לרב מתנא שאומר שאם באו להנשא יחד נוטלות עישור אחד ואין הכוונה לאחד ממש אלא שנוטלות עישור כאחד.

רבי סובר שבין אם נשאו או שבגרו הבנות איבדו את מזונותיהן אך לא פרנסת נישואין, ולר"ש בן אלעזר איבדו גם פרנסתן וצריכות לשכור בעל קודם שבגרה ואז יפרנסוה, ואמר ר"נ שהונא אמר לו שהלכה כרבי, והקשה לו רבא ממשנתנו שיתומה שהשיאה אמה או אחיה מדעתה יכולה להוציא מידם כשתגדל מה שראוי להנתן לה, ומשמע דוקא קטנה אך גדולה ויתרה, ויש לומר שאם לא מחתה היא ויתרה ואם מחתה היא לא ויתרה, ומוכח כן שלא יקשה בדברי רבי, שהרי רבי אמר שבת הניזונת נוטלת עישור נכסים ומשמע רק קטנה אך גדולה שאינה ניזונת לא, אלא זה תלוי אם מחתה או לא, ואמר רבינא לרבא שרב אדא בר אהבה אמר משמך שבגרה לא צריכה למחות וכן נשאת לא צריכה למחות, אך בגרה ונשאת צריכה למחות, ולכאורה רבא שאל את ר"נ ור"נ תירץ לו שויתרה כשלא מחתה א"כ משמע שהיא צריכה למחות כשנשאה בנערותה, ויש לומר שכשהיא ניזונת מהם אינה צריכה למחות בנערות שהיא שתקה כי היא ניזונת מהם, ומה שכתוב שגדולה ויתרה הוא כשאינה ניזונת ויכלה למחות.

רב הונא אומר שלרבי פרנסה אינה כתנאי כתובה, ואין הכוונה שפרנסה תגבה ממשועבדים שלא כתנאי כתובה שא"כ מה החידוש שזה מעשים שבכל יום שמוציאים לפרנסה ולא למזונות, ואין לומר שלפרנסה גובים ממטלטלים ותנאי כתובה גובים רק מקרקעות, שהרי שינוי שלרבי מוציאים למזון האשה והבנות בין מנכסים שיש להם אחריות בין מנכסים שאין להן אחריות, וכוונת רב הונא כדברי הברייתא שהאומר שלא יזונו בנותיו מנכסיו לא שומעים לו ואם אומר שלא יתפרנסו מנכסיו שומעים לו שפרנסה זה לא כתנאי כתובה.

דף סט רב שאל את רבי בין השיטים מה הדין באחים ששעבדו, ור' חייא שאל לפני רבי שמכרו או שמשכנו, אמר לו רבי שאין נ"מ ובין מכרו ובין שמשכנו מוציאים לפרנסה ולא למזונות, ורב לא שאל להדיא מכרו או משכנו שיש לומר שהוא הסתפק בשניהם, ואמר שאם ישאל על מכרו ויענה רבי שמוציאים א"כ ק"ו במשכנו, אך אם ישלח שלא מוציאים עדיין יהיה ספק במשכנו, ואם אשלח לו על משכנו אם ישלח לי שלא מוציאים א"כ ק"ו במכרו, ואם ישלח מוציאים עדיין יהיה ספק במכרו, לכן כתב משכנו ואז רבי ענה בשניהם, ור' יוחנן סובר שלא מוציאים לא במכרו ולא במשכנו,

והסתפקו אם ר' יוחנן לא שמע את דברי רבי ולו שמע דבריו היה מקבלם או ששמע דבריו ולא קבלם, ולכאורה יש להוכיח ממקרה שאחד מת והניח ב' בנות ובן, והראשונה לקחה עישור והשניה לא הספיקה לגבות עד שמת הבן, אמר ר' יוחנן שהשניה ויתרה, ושאל ר' חנינא הרי שינוי שמוציאים לפרנסה ולא מוציאים למזונות ואיך אתה אומר ששניה ויתרה ור' יוחנן לא אמר לו מי אמר את זה, אך יש לומר שר' יוחנן לא שמע ואם היה שומע היה מקבל ולא הביא משם ראייה כי שם היא הרויחה חצי מהירושה, ורב יימר הקשה לרב אשי שלפ"ז אם מצאה מציאה היא תפסיד עישור נכסים, אמר רב אשי שהיא ויתרה רק כשהרווח הגיע מהנכסים עצמם.

אמימר סובר שעישור נכסים הוא תקנה בתורת ירושה, אמר לו רב אשי וכי אם רוצים האחים לסלקה בכסף אינם יכולים, אמר אמימר שאכן אינם יכולים ואפילו לא בקרקע אחת אלא מקבלת מכל הנכסים, ורב אשי סובר שהיא מקבלת כבעלת חוב, וגם אמימר חזר בו שרב מניומי בר רב ניחומי אמר שהוא עמד לפני אמימר ואשה אחת באה לקבל עישור נכסים והבין מדעתו שלו רצו לסלקה בכסף היו יכולים, שאחד האחים אמר אילו היה לנו כסף היינו נותנים לה ואמימר שתק, ויש להסתפק אם הבת בעלת חוב של האב או של האחים, והנ"מ היא לגבות בינונית שלא בשבועה או זיבורית בשבועה, ויש להוכיח שרבינא הגבה לבת רב אשי ממר בר רב אשי בינונית שלא בשבועה, ומהבן של רב סמא בר רב אשי הוא הגבה זיבורית בשבועה.

רב נחמיה בר רב יוסף שלח לרבה בר רב הונא זוטא מנהרדעא שכשבת באה לגבות עישור נכסים היא תגבה אפלו ממושב אמת הריחיים, ורב אשי אמר שכשהיו אצל רב כהנא גברו אפילו משכירות הבתים.

רב ענן שלח לרב הונא חברי שלום, אם באה בת לגבות תגבה עישור נכסים, ורב ששת ישב לפני רב הונא ואמר לו שיאמר לרב ענן כך ואם לא יהיה בשמתא, ענן ענן האם מקרקע או ממטלטלין ועוד שאלה מי יושב בבית מרזיחא בראש, ורב ששת הלך לרב ענן ואמר לו שהוא רבו ורב הונא הוא רבו של רבו ולולא ששימת אותו לא היה אומר, ענן ענן ממטלטלי או מקרקעות, ועוד מי יושב בבי מרזיחא בראש, והלך רב ענן לפני מר עוקבא ואמר לו ראה מה שלח לי רב הונא ועוד שאל אותי על מרזיחא ואיני יודע מה הוא, אמר לו ספר לי מה היה בפירוט, **עמוד ב** אמר לו כך שאל אותי אמר לו מי שאינו יודע מה הוא מרזיחא שלח לרב הונא חבירי, ומרזיחא הוא אבל שכתוב **כה אמר ה' אל תבא בית מרזח**, ור' אבהו אמר מנין שאבל מיסב בראש שכתוב **אבחר דרכם ואשב ראש ואשכון כמלך בגדוד כאשר אבלים ינחם** ולכאורה ינחם בשוא משמע לאחרים, ואמר ר"נ בר יצחק שכתוב ינחם וניתן להבין י בחיריק ומר זוטרא לומד מהפסוק וסר מרזח סרוחים שמי שהוא מר ודעתו זחה הוא נעשה שר לסרוחים שבאים לנחמו.

רבא אומר שלמזונות פרנסה וכתובה גובים מקרקע ולא ממטלטלין. **משנה** מי שהשליש מעות לבתו והיא אומרת שבעלה נאמן עליה, לר"מ יעשה השליש למה שהושלש בידו, ור' יוסי אומר שזה כמו שדה שהיא רוצה למכרה והיא כמכורה מעכשיו וכ"ז בגדולה אך קטנה אין מעשיה כלום. **גמרא** שנו בברייתא שלר"מ המשליש מעות לחתנו לקנות שדה לבתו והיא אומרת שיתנו לבעלי, מהנשואין הרשות בידה ומהאירוסין יעשה השליש למה שהושלש בידו, ור' יוסי סובר שגדולה בין מהאירוסין בין מהנישואין הרשות בידה, ובקטנה יעשה השליש למה שהושלש בידו, ולכאורה הנ"מ ביניהם בקטנה מהנשואין שלר"מ הרשות בידה ולר' יוסי רק גדולה ולא קטנה, אך קשה שבסיפא של המשנה נאמר אין מעשה קטנה כלום ואם זה לר' יוסי כבר שמענו מדבריו שזה כשדה שהיא מוכרת ורק גדולה יכולה למכור ולא קטנה, אלא זה גם לר"מ וחסר במשנה והכוונה שהשליש יעשה מה שבידו ודוקא מהאירוסין אך מהנשואין הרשות בידה, ודוקא בגדולה אך בקטנה אין מעשיה כלום וא"כ נחלקו רק בגדולה מהאירוסין, ורב יהודה אמר בשם שמואל שהלכה כר' יוסי ורבא אמר בשם ר"נ שהלכה כר"מ.

אילפא תלה עצמו בארז של וילון הספינה ואמר אם מישוהו יאמר לו מר' חייא ור' אושעיא ולא יוכיח לו ממשנה הוא יפול ויטבע, וזקן אחד הביא לו הברייתא שהאומר תנו שקל לבני בשבוע והם ראויים לסלע נותנים להם סלע ואם אמר אל תתנו אלא שקל יתנו רק שקל ואם אמר אם ימותו יתנו לאחרים בין אם אמר תנו בין אם אמר אל תתנו נותנים להם רק שקל,

דף ע ואמר אילפא שזה דעת ר"מ שמצוה לקיים דברי המת, ואמר רב חסדא בשם מר עוקבא שלהלכה בין אמר תנו בין אמר אל תתנו נותנים לבניו די צרכם, ואף שהלכה כר"מ שמצוה לקיים דברי המת, זה רק בשאר דברים אף כאן נח לאב שיקבלו כל צרכם והוא אמר שקל לזרום.

שנינו שהפעוטות מקחם מקח וממכרם במטלטלים, ואמר רפרם שזה כשאין אפטרופוס ואם יש אפטרופוס אין חל המקח, וזה מוכח ממשנתנו שאומרת אין מעשה קטנה כלום, אך יש לדחות שבשליש זה שונה, אך יש להוכיח ממה שלא כתוב שיעשה שליש מה שהושלש וכתוב אין מעשה קטנה כלום לומר שלגמרי אינו כלום גם כשאין שליש.

פרק המדיר

משנה מי שהדיר את אשתו מלהנות לו, עד ל' יום יעמיד פרנס ויותר מל' יום יוציא ויתן כתובה, ור' יהודה אומר שבישראל חדש אחד יקיים וב' יוציא, אך בכהן ב' חודשים יקיים ובחדש הג' יוציא, אם הדיר את אשתו מלטעום אחד מכל הפירות יוציא ויתן כתובה, ור' יהודה אומר שבישראל יום אחד יקיים וב' ימים יוציא ובכהן ב' ימים יקיים וביום הג' יוציא, אם הדיר את אשתו מלהתקשט באחד מהמינים יוציא ויתן כתובה, ור' יוסי אומר שבעניות כשלא נתן קצבה ובעשירות ל' יום. **גמרא** לכאורה אם הבעל משועבד לאשתו איך יכול להדירה שאין בכח הנדר להפקיע משעבוד, כמו ששנינו שאם אשה נדרה קונם מה שאני עושה לפיך אינו צריך להפר, ויש לומר שכיון שיכול לומר לה שיצאו מעשה ידיה במזונותיה **עמוד ב** א"כ כשמדירה זה כאומר שיצאו מעשה ידיה במזונותיה, אך לפ"ז אם נסבור כרב הונא שאשה יכולה לומר איני ניוזנת ואיני עושה א"כ מדוע כשנדרה מה שאני עושה לפיך אינו צריך להפר, הרי ניתן לפרש שנדרה כאילו אמרה איני ניוזנת ואיני עושה, אלא יש לומר שבמשנתנו חל הנדר כשאמר לה שיצאו מעשה ידיה במזונותיה, ומה שצריך להעמיד פרנס זה כשלא מספיק מעשה ידיה למזונותיה, אך לפ"ז לא יחול נדרו, ויש לומר שזה מספיק לדברים גדולים ולא לדברים קטנים, אך לכאורה אם היא רגילה בהם הוא משועבד לה גם בקטנים, ואם אינה רגילה אינו צריך להעמיד ע"ז פרנס, ויש לומר שהיא רגילה בבית אביה אך עמו היא מתגלגלת והיא אומרת עד שלא נדרת הסתדרתי עמך אך כשנדרת איני מתגלגלת עמך, ומה שקצבו ל' יום שעד ל' יום לא שמעו מזה אנשים ואחר ל' יום אנשים שומעים ויוצא זלזול מכך, ועוד יש לומר שמדובר שנדר בעודה ארוסה, ואין להקשות שאינו חייב במזונותיה שמדובר שהגיע זמן ולא נישאו שחייב במזונותיה, ועד ל' יום השליח עושה שליחותו ויותר מכך אינו עושה שליחותו, ועוד י"ל שמדובר שהדירה בעודה ארוסה ונשאה ואין לומר שהיא סברה וקבלה שהיא יכולה לומר חשבתי שאוכל להסתדר ועכשיו אני רואה שאיני יכולה, אך יש לדחות שסברא זו אומרים רק במומים ולא במזונות, אלא צ"ל כמו התירוצים הקודמים.

יש להקשות כשהדירה איך יכול להעמיד פרנס שעושה בשליחותו, ורב הונא מעמיד שהוא אומר כל הזן אינו מפסיד, ולכאורה זה נקרא בשליחותו כמו מי שנמצא בבור ואמר כל מי ששומע אותי יכתוב גט לאשתי יכתבו ויתנו, ויש לחלק שהוא אמר יכתבו אך כאן אינו אומר יזונו אלא כל הזן אינו מפסיד, אך יש לדחות שר' אמי אמר שבדליקה התירו לומר כל המכבה אינו מפסיד ולכאורה באו למעט מקרה של נדר, ויש לומר שבאו למעט שאר איסורי שבת, ורבה מקשה ממה ששנינו שאם אחד נדר הנאה מחבירו ואין לו מה לאכול יכול ללכת לחנוני הרגיל עמו ויאמר לו הדרתי מפלוני הנאה ואיני יודע מה אעשה לו, יתן לו החנוני והחנוני יקח מהמדיר, ומשמע שרק כך מותר אך כל הזן אינו מפסיד אסור, ויש לומר שודאי כל הזן מותר אך החידוש הוא שמותר גם בחנוני הרגיל וזה לא כשלאחר להדיא.

שנינו בנדירים שגם אם היה למודר בית לבנות או גדר לגדרו או שדה לקצור הולך לפועלים הרגילים אצלו ואומר להם שהדרתי הנאה מפלוני ואיני יודע מה אעשה לו הם עושים לו והם יטלו שכר מהמדיר, וכן אם הלך עמו בדרך ואין לו מה לאכול נותן לאחר לשם מתנה והוא יתן למודר, ואם אין שם אחר יניח על סלע או על גדר ויאמר שזה מופקר לכל החפץ והמודר יטול ואוכל, ור' יוסי אוסר, ורבה מבאר בטעמו שהוא גזר משום מעשה דבית חורון שאחד הדיר את אביו ורצה להנותו.

דף עא לכאורה כשר' יהודה אומר שבישראל חדש אחד זה כת"ק, אביי אומר שהוא בא לחדש שבכהן נותנים יותר זמן, ורבה אומר שנחלקו בחדש מלא וחדש חסר.

רב אומר שנחלקו במשנה במפרש אך אם סתם יוציא מיד, ושמאל סובר שבסתם לא יוציא שמא ימצא פתח לנדרו ואמנם כבר נחלקו בזה רב ושמאל לעיל לגבי המדיר אשתו מתשמיש שלב"ש ב' שבתות ולב"ה שבת אחת, ואמר רב שנחלקו במפרש אך בסתם יוציא מיד ולשמאל בסתם לא יוציא שמא ימצא פתח לנדרו, ויש לומר שאם היו חולקים רק שם היינו אומרים שכאן רב יודה כי אפשר בפרנס ושם אי אפשר, ואם היו חולקים כאן היינו אומרים ששמאל יודה שם כי אי אפשר בפרנס, ולכאורה יש להוכיח ממה ששנינו בהמשך המשנה בנדר באחד מכל הפירות ולרב מוכן שמדובר בסתם ולכן יוציא מיד, אך לשמואל קשה, ויש לומר שמדובר שהיא נדרה והוא קיים לה ור"מ סובר שהוא הגורם שהנדר יחול, אך קשה שר"מ ור' יהודה אומרים שאשה שנדרה נזירות ולא הפר לה בעלה שהיא נתנה אצבע בין שיניה ולכן יכול להפר, ואם אמר איני יכול באשה נדרנית יוציא ללא כתובה, ור' יוסי ור"א אומרים שהוא נתן אצבע בין שיניה לכן יכול להפר ואם אמר איני יכול באשה נדרנית היא תצא עם כתובה, ויש להפוך שלר"מ ור' יהודה הבעל נותן כשאינו מפר ולר' יוסי ור"א היא נותנת, אך קשה שר' יוסי אומר בסיפא שבעניות לא נתנו קצבה וא"כ הוא סובר כר"מ, ויש לגרוס בנזירות שלר"מ ור' יוסי הוא נותן ולר' יהודה ור"א היא נותנת, אך במשנתנו אמר ר' יהודה שבישראל יום אחד יקיים וא"כ הוא נותן, אלא יש לגרוס בנזירות שר"מ ר' יהודה ור' יוסי סוברים שהוא נותן ור"א סובר שהיא נותנת, ואם נאמר שנחלקו התנאים בזוגות, יש לומר שלר' יהודה ור' יוסי הוא נותן ור"מ ור"א סוברים שהיא נותנת, וסתם משנתנו לא כר"מ.

ר' יוסי אומר שבעניות לא נתנו קצבה, והיינו שיכול הבעל להפר, וקשה שבנדירים שנינו שהבעל יכול להפר בנדרי עינוי נפש שהיא נדרה אם ארחץ או שלא ארחץ אם אתקשט או שלא אתקשט, ואמר ר' יוסי שזה לא נקרא עינוי נפש ורק אם נדרה שלא אוכל בשר ושלא אשתה יין **עמוד ב** ושלא אתקשט בכגדי צבעונים, ויש לפרש בקישוט של משנתנו שמדובר בדברים שבינו לבניה שר' יוסי מודה, אך זה מוכן לרב הונא שבדברים שבינו לבניה הבעל צריך להפר אך לדעת רב אדא בר אהבה שאינו מפר שלא מצאנו שועל שמת בעפר פיר קשה, ויש לומר שהיא תלתה את הנדר של קישוט בתשמיש, שהיא אמרה יאסר עלי הנאת תשמיש אם אתקשט, וכרב כהנא שאם אמרה הנאת תשמישך עלי כופה אותה ומשמשתו אך אם אמרה הנאת תשמישך עלי צריך להפר שאין מאכילים לאדם דבר האסור לו, ואין לומר שהיא לא תתקשט ולא תאסר שאז יקראו לה מנוולת, ואין לומר שתתקשט ותאסר ולב"ש יוציא אחר ב' שבתות ולב"ה אחר שבת אחת, שיש לומר ששם נחלקו כשהוא הדירה והיא חושבת שכעס עליה ועכשיו התישבה דעתו, אך כאן שהיא נדרה היא חושבת כיון שהוא שתק א"כ הוא שונא לה.

ר' יוסי אומר שלא נתנו קצבה בעניות וכשנתן קצבה ר' יהודה אומר בשם שמואל שהקצבה היא י"ב חודש ורבה בר בר חנה אומר בשם ר' יוחנן שזה י' שנים, ורב חסדא אומר בשם אבימי רגל אחד שדרך בנות ישראל להתקשט ברגל.

בעשירות ל' יום, אומר אביי שאשה חשובה נהנית ל' יום מריח קישוטיה.

משנה אם הדיר את אשתו שלא תלך לבית אביה אם הוא עמה בעיר חודש אחד יקיים ושנים יוציא ויתן כתובה, ואם הוא גר בעיר אחרת רגל אחד יקיים וג' יוציא ויתן כתובה, המדיר את אשתו שלא תלך לבית האבל או לבית המשתה יוציא ויתן כתובה כי הוא נועל בפניה, ואם הוא טוען מחמת דבר אחר רשאי, ואם אמר לה על מנת שתאמרי לפלוני מה שאמרת לי או מה שאמרת ליך או שתמלא ותערה לאשפה יוציא ויתן כתובה. **גמרא** יש להקשות בדברי המשנה, שכתוב רגל אחד יקיים ומשמע שב' יוציא ואח"כ כתוב ג' יוציא וא"כ ב' יקיים, אביי מתרץ שבסיפא מדובר בכהנת וכו' יהודה שמוסיפים עוד רגל, ורבה בר עולא אומר שברישא מדובר ברדופה שבב' יוציא, ובסיפא מדובר באינה רדופה ורק בג' יוציא.

ר' יוחנן דרש בפסוק **או הייתי בעיניו כמוצאת שלום** ככלה שהיא נמצאה שלימה בבית חמיה והיא רדופה ללכת לספר שבחה בבית אביה, ובפסוק **והיה ביום הוא נאום ה' תקראי אישי ולא תקראי עוד בעלי**, ביאר ר' יוחנן ככלה בבית חמיה, ולא ככלה שהיא עדיין בבית אביה.

דף עב יש להקשות שאמנם כשהיא נמנעת מבית המשתה הוא נועל בפניה אך מה אכפת לה מבית האבל, ויש לומר שהיא חוששת שכשהיא תמות לא יספדוה ויש אומרים שאין כל בריה קבורה.

ר"מ דרש בפסוק טוב לכת אל בית אבל מלכת אל בית משתה כאשר הוא סוף כל האדם והחי יתן אל לבו, והיינו דברים של מיתה שמי שמספיד יספדוהו ומי שקובר יקברוהו הנושא קולו בבכי יבכו עליו, והמלוה ילווהו, והטוען יטענהו.

מה שכתוב שתאמרי לאחרים מה שאמרת רב יהודה אומר בשם שמואל שזה דברים של קלון.

יש להקשות מה החסרון שתמלא ותתן לאשפה, רב יהודה מבאר בשם שמואל שהיא תמלא ותנפץ אחר תשמיש, ובברייתא שנו שהיא תמלא עשרה כדי מים ותרקן אותם באשפה, ולדברי שמואל מובן שיוציא ויתן כתובה, אך לברייתא מה אכפת לה לעשות כדבריו, אמר רבה בר בר חנה בשם ר' יוחנן שהיא נראית כשוטה.

רב כהנא אומר אם הדיר את אשתו שלא תשאל ולא תשאל נפה וכברה ריחיים ותנור יוציא ויתן כתובה כי הוא משיא אותה שם רע בשכנותיה, וכן כשהיא נדרה שלא תשאל ותשאל ושללא תארוג לבניו בגדים נאים תצא שלא בכתובה שהיא משיאה אותו שם רע בשכיניו.

משנה אלו יוצאות שלא בכתובה: העוברת על דת משה ויהודית, ודת משה היינו שהיא מאכילה אותו דבר שאינו מעושר, וכן היא משמשתו נדה ואינה קוצה חלה ונודרת ואינה מקיימת, ודת יהודית זה שהיא יוצאת בראש פרוע וטווה בשוק, ומדברת עם כל אדם, ואבא שאול אומר שגם המקללת יולדיו בפניו, ור' טרפון מוסיף גם הקולנית, והיינו שכשהיא מדברת בביתה שכיניה שומעים קולה. **גמרא** יש להקשות במאכילתו שאינו מעושר אם הוא יודע, שיפרוש ואם אינו יודע איך יוציאנה, ויש לומר שהיא אמרה לו פלוני כהן תיקן לי את הכרי וכששאל אותו התברר שהיא שיקרה.

במשמשתו נדה יש להקשות שאם הוא יודע שיפרוש ואם אינו יודע שייסמוך עליה, כמו שאמר רב חיינא בר כהנא בשם שמואל שנדה סופרת לעצמה, שכתוב וספרה לה **שבעת ימים**, ויש לומר שהיא אמרה שפלוני החכם טיהר לי הדם וכששאל אותו התברר שהיא שיקרה, ועוד י"ל כדברי רב יהודה שאם הוחזקה נדה בשכנותיה בעלה לוקה עליה.

כשאינה מפרישה חלה יש להקשות שאם הוא יודע שלא יאכל ואם אינו יודע איך ידע להוציאה, ויש לומר שמדובר שהיא אמרה שפלוני הגבל תיקן לי העיסה וכששאל אותו התברר שהיא שיקרה.

נודרת ואינה מקיימת יש לו נ"מ שבעוון נדרים בנינים מתים כשהם קטנים כמו שכתוב **אל תתן את פיך לחטאי את בשרך**, ומעשה ידיו של אדם הם בניו ובנותיו, ור"נ למד מהפסוק **לשוא הכיתי את בניכם על עסקי שוא**.

ר"מ אומר שהיודע באשתו שהיא נודרת ואינה מקיימת ידירנה, ויש להקשות מה הוא מתקן בכך אלא הוא מקניט אותה כדי שתידור בפניו ואז יפר לה, ואמרו לו שאדם לא דר עם נחש בכפיפה, ר' יהודה אומר שהיודע באשתו שאינה קוצה חלה יפריש אחריה ואמרו לו שאין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת, ר' יהודה יודה לר"מ שיש תקנה בנדר אך יתכן שר"מ לא יודה לר' יהודה שיתכן שהוא יכשל באכילה ללא הפרשת חלה.

יש להקשות שראשה פרוע זה מדאורייתא שכתוב בסוטה **ופרע ראש האשה** ור' ישמעאל למד מזה אזהרה לבנות ישראל שלא יצאו בראש פרוע **עמוד ב** יש לומר שמדאורייתא בקלתה על ראשה זה מספיק, אך מדת יהודית גם זה אסור.

רב אסי אמר בשם ר' יוחנן שבקלתה על ראשה אין בה משום פרועת ראש, ולכאורה בשוק זה דת יהודית ואם בחצר לא הנחת בת לאברהם אבינו שיושבת תחת בעלה, ואביי או רב כהנא אומרים שמדובר מחצר לחצר דרך מבוי.

רב יהודה אומר בשם שמואל שהחסרון בטווה בשוק שהיא מראה זרועותיה לכל אדם, ורב חסדא אומר בשם אבימי שכשהיא טווה יורד החוט כנגד פניה.

רב יהודה מבאר בשם שמואל שמדברת עם כל אדם מדובר שהיא משחקת עם בחורים, רבה בר בר חנה אמר שפעם הלך אחר רב עוקבא וראה ערביה שטוה בשוק וירד החוט כנגד פניה וכשראתה אותו זרקה את פילכה ואמרה הבא לי הפלך, ואמר רב עוקבא עליה משהו, ואמר רבינא שהוא אמר שזה נקרא טווה בשוק, ורבנן אומרים שהוא אמר שזה נקרא מדברת עם כל אדם.

רב יהודה מבאר בשם שמואל מקללת יולדיו שאפילו לא בפניו אלא מקללת הוריו בפני בניו והסימן לכך **אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי**, ורבה אומר שהיא אמרה לפני בנו יאכל אריה את הסבא.

רב יהודה מבאר בשם רב שקולנית הכוונה ששומעים קולה בעסקי תשמיש, ובברייתא שנו שכשהיא משמשת בחצר זו נשמע קולה

בחצר אחרת, אך לפ"ז יש לשנות את זה בענין מומין, אלא יש לבאר כשמואל.

משנה אם קידש אשה ע"מ שאין עליה נדרים ונמצאו עליה נדרים, לא מקודשת, ואם כנסה סתם ונמצאו עליה נדרים תצא שלא בכתובה, וכן אם קידש ע"מ שאין עליה מומין ונמצאו בה מומין לא מקודשת, ואם כנסה סתם ונמצאו עליה מומין תצא שלא בכתובה, והמומין שפוסלים בכהנים פוסלים בנשים. **גמרא** שנינו בקידושין כמו משתינו, וכאן צריכים לכתוב את דין כתובה וכתבו דרך אגב את דין קידושין, ושם דברו על קידושין וכתבו דרך אגב את דין כתובה.

ר' יוחנן אומר בשם ר"ש בן יהוצדק שמשתינו דברה בנדרה שלא תאכל בשר ותשתה יין ושללא תתקשט בבגדי צבעונים, וכן שנו בברייתא שמדובר בנדרי ענוי נפש שלא תאכל בשר ולא תשתה יין ולא תתקשט בבגדי צבעונים, ורב פפא דן בזה שאם ר' יוחנן דיבר על הרישא שאמר על מנת הרי כיון שהקפיד א"כ בכל נדר לא יחולו הקידושין אלא הוא דיבר על הסיפא, ורב אשי אומר שר' יוחנן דיבר על הרישא ורק דבר שמקפידים בו אנשים כלול בתנאי ובמה שלא מקפידים האנשים אין קפידתו קפידה.

המקדש על תנאי וכנסה סתם, לרב צריכה ממנו גט, ולשמואל אינה צריכה גט,

דף עג אומר אביי שאין לומר שטעמו של רב שאם כנסה סתם מחל תנאו, אלא טעמו הוא שאדם לא עושה בעילתו בעילת זנות, ולכאורה כבר נחלקו בזה רב ושמואל לענין קטנה שלא מיאנה וגדלה ונישאה שלרב לא צריכה גט משני ולשמואל צריכה גט משני, יש לומר שאם היו חולקים בנישואי קטנה היינו אומרים ששם אינה צריכה גט כי לא היה תנאי אך כאן שיש תנאי הוא יודה לשמואל, ואם היו חולקים כאן היינו אומרים שבקטנה שגדלה יודה שמואל לרב, ולכאורה יש להוכיח ממשנתנו שאם נמצאו עליה נדרים תצא שלא בכתובה משמע שצריכה גט ולכאורה מדובר שקידשה על תנאי וכנסה סתם, **עמוד ב** ויש לדחות שהוא קדשה סתם וכנסה סתם אך אם נאמר שאם קדשה על תנאי וכנסה סתם שאינה צריכה גט המשנה יכלה לחדש שגם בכנסה סתם אינה מקודשת וכ"ש כשרק קדשה על תנאי, ויש לבאר שזה כוונת המשנה שהמקדש את האשה ע"מ שאין עליה נדרים וכנסה סתם ונמצאו עליה נדרים אינה מקודשת, ואם קדשה וכנסה סתם ונמצאו עליה נדרים תצא שלא בכתובה אך היא צריכה גט, ולכאורה קשה שאם אינה מקבלת כתובה שהיא אומר שאינו יכול אשה נדרנית א"כ גם גט היא לא תצטרך, ורבה אומר שהיא צריכה גט מדרבנן, ורבה אומר שהתנא הסתפק בכך ולגבי מומין הקל בו ולגבי איסור החמיר שצריך גט.

רבה אומר שרב ושמואל נחלקו בטעות של ב' נשים כגון שלקח אשה נוספת בלא תנאי אך באשה אחת לכו"ע אינה צריכה גט, ואביי מקשה שמשתינו דברה בטעות אשה אחת והקשו ממנה לשמואל, אלא אמר רבה שנחלקו בטעות באשה אחת כב' נשים שגירשה מהאירוסין והחזירה, אך בטעות אשה אחת לכו"ע אינה צריכה ממנו גט, ואביי מקשה שכתוב שאם קדשה בטעות או בפחות משה פרוטה וקטן שקידש אף ששלח סבלונות אחר שגדל אינה מקודשת כי הוא שלח מחמת קידושין הראשונים ואם בעלו קנו, ור"ש בן יהודה אומר בשם ר' ישמעאל שאם בעלו לא קנו, ולכאורה זה טעות באשה אחת ובטעות נדרים, ויש לדחות שמדובר על פחות משה פרוטה אך קשה שזה כתוב בהמשך, יש לומר שהתנא מפרש שקדשה בטעות כיצד כגון שקדשה בפחות משה פרוטה, ונחלקו האם אדם יודע שאין קידושין פחות משה פרוטה וא"כ הוא בעל לשם קידושין, או שאדם לא יודע שאין קידושין פחות משה פרוטה והוא בעל לשם קידושין הראשונים, ואביי מקשה ששנינו בברייתא שאם אמר הריני בועלך על מנת שירצה אבי מקודשת אף שלא רצה האב, ור"ש בן יהודה אומר בשם ר"ש שאם רצה האב מקודשת ואם לא רצה אינה מקודשת, ורואים שנחלקו גם בטעות אשה אחת, ויש לומר שנחלקו במשמעות של ירצה האב אם הכוונה שהוא ישתוק או שיאמר כן, וכאן הוא שתק אך לא אמר כן, והקשה מברייתא שחכמים מודים לר"א בקטנה שהשיאה אביה והתגרשה והיא כיתומה בחיי האב והחזירה ומת, שהיא חולצת ולא מתיבמת כי הגירושין הן גמורים אך החזרה אינה גמורה וכ"ז כשהחזירה כשהיא קטנה אך אם החזירה אחר שגדלה או שהחזירה קטנה וגדלה אצלו ומת, או חולצת או מתיבמת.